

Bestrijdingsmiddelengebruik door de overheid, 1992-2018

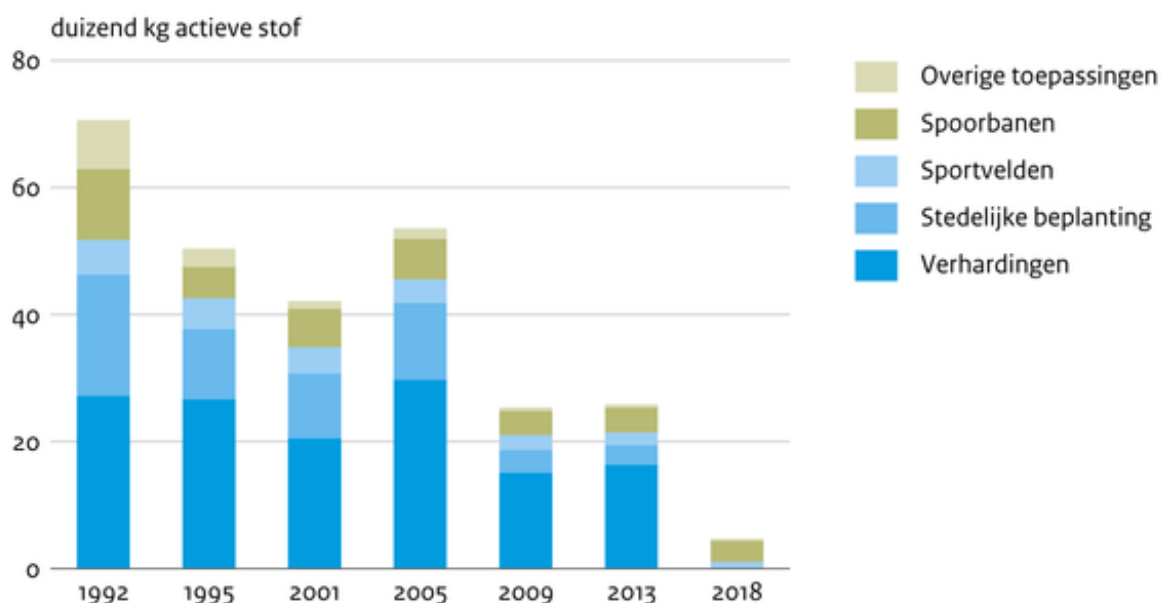
Indicator | 29 augustus 2019

U bekijkt op dit moment een archiefversie van deze indicator. De actuele indicatorversie met recentere gegevens kunt u via deze [link](#) [1] bekijken.

Het gebruik van bestrijdingsmiddelen door de overheid is in 2018 82 procent lager dan in 2013. De resterende chemische onkruidbestrijding is vooral toegepast op spoorbanen en sportvelden.

[figuurgroep]

Gebruik bestrijdingsmiddelen door overheid naar toepassing

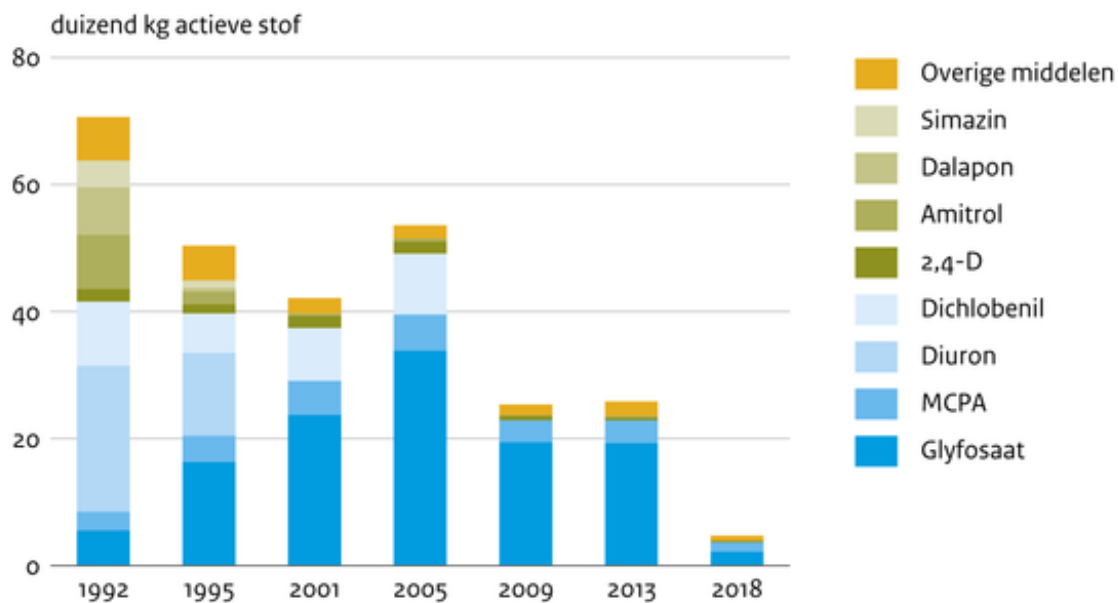

Bron: CBS

CBS/aug19
www.clo.nl/nl004807

- [Download figuur](#) [2]
- [Download data \(ods\)](#) [3]
- [Download data \(xlsx\)](#) [4]

Gebruik bestrijdingsmiddelen door overheid naar werkzame stof

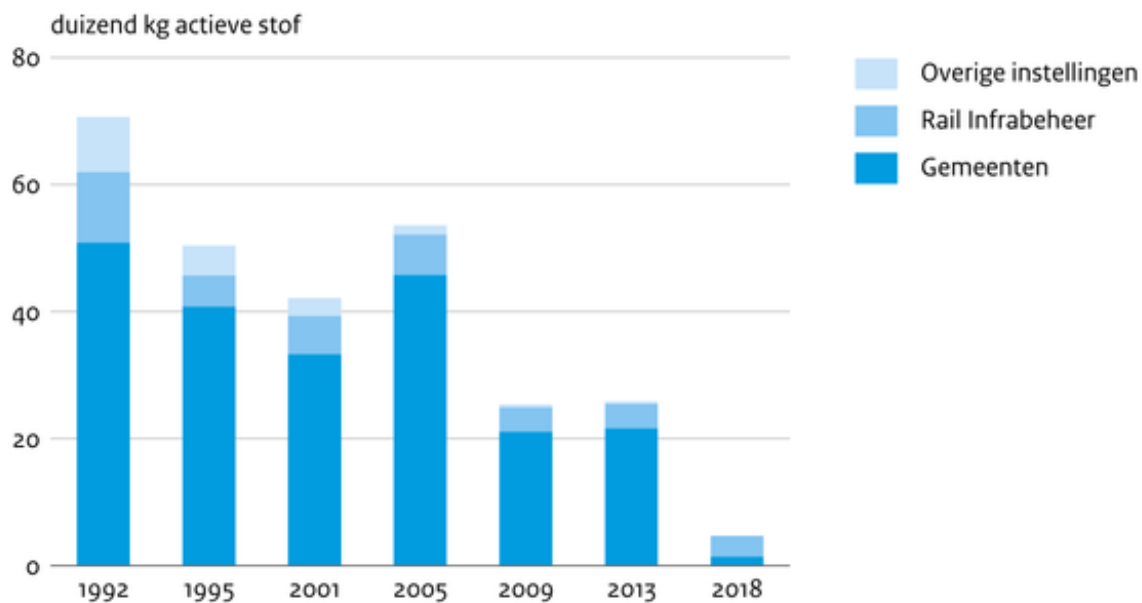

Bron: CBS

CBS/aug19
www.clo.nl/nl004807

- [Download figuur](#) [5]
- [Download data \(ods\)](#) [6]
- [Download data \(xlsx\)](#) [7]

Toepassing bestrijdingsmiddelen naar overheidsinstelling

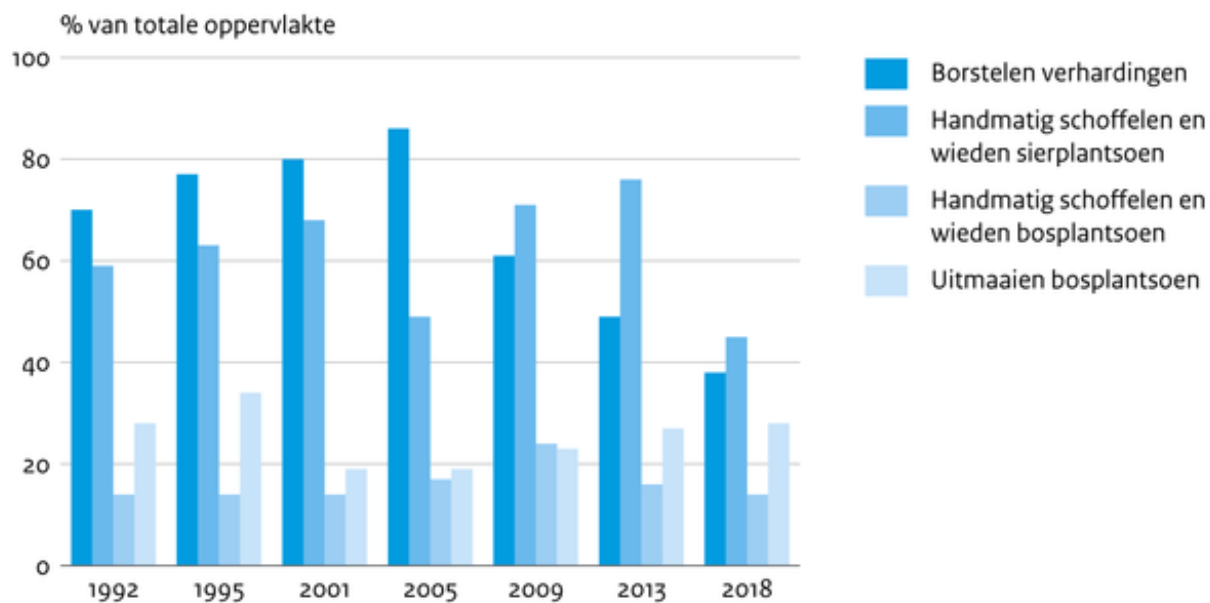

Bron: CBS

CBS/aug19
www.clo.nl/nl004807

- [Download figuur](#) [8]
- [Download data \(ods\)](#) [9]
- [Download data \(xlsx\)](#) [10]

Mechanische onkruidbestrijding door overheid

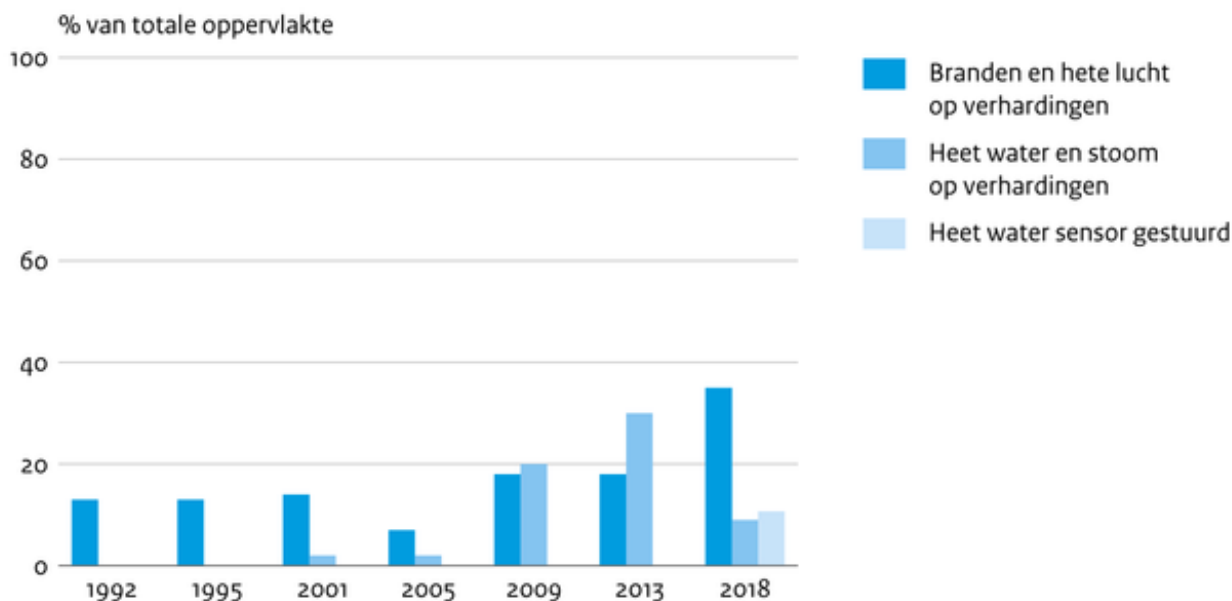

Bron: CBS

CBS/aug19
www.clo.nl/nl004807

- [Download figuur](#) [11]
- [Download data \(xlsx\)](#) [12]
- [Download data \(ods\)](#) [13]

Thermische onkruidbestrijding door de overheid

Bron: CBS

CBS/aug19
 www.clo.nl/nl004807

- [Download figuur](#) [14]
- [Download data \(ods\)](#) [15]
- [Download data \(xlsx\)](#) [16]

[/figuurgroep]

Algemene ontwikkelingen

De overheid heeft in 2018 bijna 5 duizend kg bestrijdingsmiddelen gebruikt. Het gaat daarbij vooral om chemische middelen. Dit is 82 procent minder dan in 2013 en 93 procent minder dan in 1992. Tussen 2013 en 2018 is de toepassing van bestrijdingsmiddelen niet meer toegestaan op verhardingen en in beplantingen (groenvoorzieningen). Dit is duidelijk zichtbaar in de ontwikkeling per toepassingssector en in het totaal. De laatste jaren vragen invasieve exoten (planten, insecten) extra aandacht van overheden, waardoor de toepassing van middelen in landelijke beplantingen en in bossen in 2018 juist is toegenomen.

Gebruik van glyfosaat en andere onkruidbestrijdingsmiddelen

In 2018 bestaat het gebruik aan bestrijdingsmiddelen door de overheid nog steeds vooral uit onkruidbestrijdingsmiddelen (herbiciden). Bij bijna de helft van de hoeveelheid gebruikte middelen gaat het om glyfosaat. In 2013 gold dat nog voor driekwart van het totale gebruik. In vergelijking met 2013 is er in 2018 17 duizend kg glyfosaat minder gebruikt. Dat is een afname van bijna 90 procent. MCPA en 2,4-D worden in 2018 nog wel gebruikt, maar eveneens minder dan in 2013. Bij MCPA daalde het gebruik met 60 procent. Bij 2,4-D met ruim 35 procent. In 2018 wordt het grootste deel van het totale gebruik ingezet voor onkruidbestrijding op spoorreinen en sportvelden.

Chemische bestrijding op spoorbanen en verhardingen

In 2018 wordt het grootste deel (69 procent) van het totale gebruik nog ingezet voor onkruidbestrijding op spoortreinen. Wel zijn ten opzichte van 2013 op spoorbanen minder bestrijdingsmiddelen toegepast. In totaal werd 3250 kilogram aan bestrijdingsmiddelen voor dit doel ingezet, 16 procent minder dan in 2013.

Door de spoorbeheerder werd in 2018 als belangrijkste middel glyfosaat ingezet. Daarnaast werden ook MCPA en 2,4 D gebruikt. Bij 2,4-D neemt het gebruik toe, terwijl dit bij de andere twee stoffen afneemt.

Het gebruik op verhardingen is in 2018 nagenoeg nihil. Hiermee werd (vergelijk 2013) het gebruik van ongeveer twintig ton glyfosaat vermeden. De afspoeling van chemische bestrijdingsmiddelen van verhardingen krijgt veel aandacht omdat deze middelen de drinkwaterkwaliteit kunnen aantasten als ze in het oppervlaktewater terecht komen.

Chemische bestrijding op sportvelden

Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen op sportvelden is in 2018 gedaald naar bijna duizend kg. De belangrijkste onkruidbestrijdingsmiddelen hier zijn op basis van MCPA en 2,4-D. Bij MCPA is de afname groter dan bij 2,4-D. Bij dit laatste middel zien we een halvering. Hierbij dient wel te worden opgemerkt dat in gemeenten de sportvelden vaak geprivatiseerd en door de sportverenigingen zelf beheerd en onderhouden worden. Deze sportvelden kunnen hierdoor buiten het onderzoek bij overheidsinstellingen vallen.

Chemische bestrijding in stedelijke beplantingen

In 2018 is 132 kg bestrijdingsmiddelen gebruikt in stedelijke beplantingen, terwijl dit in 2013 nog 3,1 duizend kg was. Het gebruik van herbiciden in deze toepassingssector is sterk verminderd. De meest toegepaste middelen in 2018 zijn glyfosaat en MCPA. Deze worden vooral ingezet bij de bestrijding van invasieve exoten.

Overige toepassingssectoren

In landelijke beplantingen en bossen is er in 2018 een toename van het gebruik ten opzichte van 2013. In 2018 gaat het daarbij om de bestrijding van invasieve exoten zoals Amerikaanse vogelkers, en om stobbenbehandeling. Hiervoor wordt nagenoeg alleen glyfosaat ingezet.

Alternatieve onkruidbestrijdingsmethoden

Gemeten als percentage van totaal van alle alternatieve onkruidbestrijdingsmethoden paste de overheid in 2018 in stedelijke beplantingen minder mechanische onkruidbestrijding toe dan in 2013. Ook de bestrijding van onkruid op verhardingen door borstelen nam in deze periode af.

Gemeten in het aantal hectares waarop de alternatieve onkruidbestrijdingsmethoden worden toegepast nemen de oppervlakten met toepassing van deze methoden veelal toe. In 2018 is het belang van thermische methoden (met hete lucht, met heet water en stoom) bij verhardingen sterk toegenomen.

Relatief gezien daalt het percentage met heet water, maar absoluut gezien neemt de oppervlakte toe.

Relevantie

In 2018 wordt een substantieel deel van de eerder ingezette onkruidbestrijdingsmiddelen, vooral glyfosaat, vermeden doordat het gebruik hiervan niet meer toegelaten is. In 2018 verschuift de inzet van bestrijdingsmiddelen steeds meer naar de bestrijding van invasieve exoten. Behalve herbiciden (tegen invasieve planten) worden steeds vaker insecticiden toegepast (tegen invasieve insecten). Hiermee neemt het belang van microbiologische stoffen toe.

Referenties

- CBS (2019a). [Bestrijdingsmiddelengebruik door de overheid](#) [17]. CBS, Den Haag / Heerlen
- CBS (2019b). [StatLine: Chemische bestrijding door de overheid](#) [18]. CBS, Den Haag / Heerlen.
- CBS (2019c). [StatLine: Overheid: alternatieve onkruidbeheersmethoden beplantingen en verhardingen](#) [19]. CBS, Den Haag / Heerlen.
- CBS (2019d). [Gebruik bestrijdingsmiddelen overheden fors gedaald](#) [20]. CBS, Den Haag / Heerlen.

Relevante informatie

- Meer informatie over het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen en de toepassing van alternatieve onkruidbestrijdingsmethoden door de overheid is te vinden in de databank [StatLine](#) [21] van het CBS.

Technische toelichting

Naam van het gegeven

Bestrijdingsmiddelengebruik door de overheid

Omschrijving

Ontwikkeling van chemische, mechanische en thermische methoden van onkruidbestrijding door overheidsinstellingen.

Verantwoordelijk instituut

Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)

Berekeningswijze

De gegevens zijn afkomstig uit een CBS-enquête onder de overheidsinstellingen Rijkswaterstaat, het Ministerie van Defensie, Rail-Infrabeheer (ProRail), provincies, waterschappen en gemeenten. Een korte onderzoeksbeschrijving geeft het artikel [Bestrijdingsmiddelengebruik door de overheid](#) [17] (CBS, 2019a). Vanwege de responsontwikkeling is voor 2013 en 2018 de ophoogmethode aangepast en zijn voor gemeenten bijschattingen gedaan op basis van gegevens uit de bodemstatistiek. In 2018 is de enquête elektronisch uitgevraagd en dit heeft geleid tot betere opgaven alternatief beheer.

Basistabel

[StatLine: Chemische bestrijding door de overheid](#) [18] (CBS, 2019b)

[StatLine: Overheid: alternatieve onkruidbeheersmethoden beplantingen en verhardingen](#) [19] (CBS, 2019c)

Geografisch verdeling

Nederland

Andere variabelen

Er zijn gegevens beschikbaar over onkruidbestrijdingsmethoden per type overheidsinstelling. De uitkomsten bevatten gegevens over de gebruikshoeveelheden, toepassingssectoren, relatieve oppervlakten met gebruik van een mechanische of thermische methode, en het aantal overheidsinstellingen (met name gemeenten) met gebruik.

Verschijningsfrequentie

Eens per 4 à 5 jaar

Achtergrondliteratuur

[Bestrijdingsmiddelengebruik door de overheid](#) [17] (CBS, 2019a).

Opmerking

Het gebruik door de overheid vormt veelal een deel van wat in de beschreven toepassingssectoren wordt toegepast. Zo blijft het gebruik door private beheerders van bedrijfsterreinen, door particulieren en sportverenigingen buiten beschouwing

Betrouwbaarheids codering

Schatting gebaseerd op een groot aantal (zeer accurate) metingen, waarbij representativiteit van de gegevens vrijwel volledig is.

Referentie van deze webpagina

CBS, PBL, RIVM, WUR (2019). [Bestrijdingsmiddelengebruik door de overheid, 1992-2018](#) [22] (indicator 0048, versie 07 , 29 augustus 2019). www.clo.nl. Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), Den Haag; PBL Planbureau voor de Leefomgeving, Den Haag; RIVM Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, Bilthoven; en Wageningen University and Research, Wageningen.

Bron-URL: <https://www.clo.nl/indicatoren/nl004807>

Links

- [1] <https://www.clo.nl/indicatoren/nl0048>
- [2] https://www.clo.nl/sites/default/files/infographics/0048_001g_clo_07_nl.png
- [3] <https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-0048-001g-clo-07-nl.ods>
- [4] <https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-0048-001g-clo-07-nl.xlsx>
- [5] https://www.clo.nl/sites/default/files/infographics/0048_002g_clo_07_nl.png
- [6] <https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-0048-002g-clo-07-nl.ods>
- [7] <https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-0048-002g-clo-07-nl.xlsx>

-
- [8] https://www.clo.nl/sites/default/files/infographics/0048_003g_clo_07_nl.png
 - [9] <https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-0048-003g-clo-07-nl.ods>
 - [10] <https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-0048-003g-clo-07-nl.xlsx>
 - [11] https://www.clo.nl/sites/default/files/infographics/0048_004g_clo_07_nl.png
 - [12] <https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-0048-004g-clo-07-nl.xlsx>
 - [13] <https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-0048-004g-clo-07-nl.ods>
 - [14] https://www.clo.nl/sites/default/files/infographics/0048_005g_clo_07_nl.png
 - [15] <https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-0048-005g-clo-07-nl.ods>
 - [16] <https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-0048-005g-clo-07-nl.xlsx>
 - [17] <https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/methoden/onderzoeksomschrijvingen/korte-onderzoeksbeschrijvingen/bestrijdingsmiddelengebruik-door-de-overheid>
 - [18] <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/60062>
 - [19] <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/70150NED>
 - [20] <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2019/35/gebruik-bestrijdingsmiddelen-overheden-fors-gedaald>
 - [21] <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/>
 - [22] <https://www.clo.nl/indicatoren/nl004807>